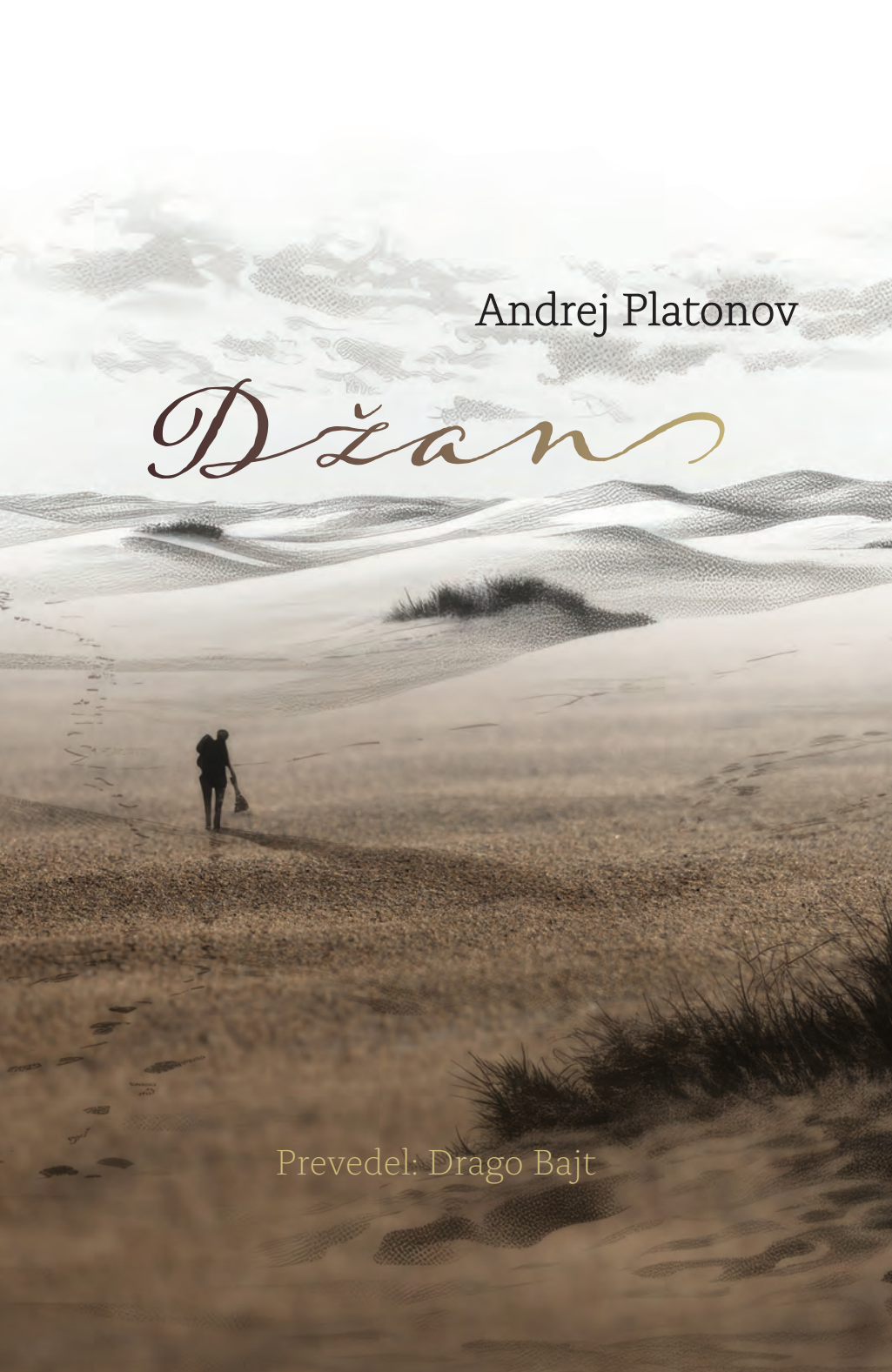
Andrej Platonov

Džan

Prevedel: Drago Bajt

Andrej Platonov

Džan

Prevedel: Drago Bajt

Družina
2024

1

Na dvorišče Moskovskega ekonomskega inštituta je stopil mladi Nerus Nazar Čagatajev. Z začudenjem se je razgledal naokoli in se otresel prebitega dolgega časa. Tu, po tem dvorišču, je hodil nekaj let, tu je minila njegova mladost, vendar je ni obžaloval – zdaj se je povzpel visoko, na vrh svoje pameti, od koder je bil bolje viden ves ta poletni svet, segret od pojemajočega večernega sonca.

Na dvorišču je rasla naključna trava, v kotu je stal zaboj za smeti, dalje je bila trhla lesena lopa, ob njej pa je brez vsakršne človekove pomoči živela samotna stara jablana. Zraven tega starega drevesa je ležala samorodna skala, težka verjetno tono in pol – kdove od kod, še malo naprej pa se je zarilo v tla železno kolo lokomotive iz devetnajstega stoletja.

Dvorišče je bilo prazno. Mladi človek se je usedel na prag lope in se zbral. V pisarni inštituta je dobil potrdilo o zagovoru diplome, diplomo pa mu bojo poslali pozneje po pošti. Ne bo se več vrnil sem. Na skrivaj se je poslavljal od vseh tukajšnjih, mrtvih stvari. Nekoč bojo tudi te oživele – same od sebe ali s človekovo pomočjo. Obhodil je vse nepotrebne

dvorišče stvari in jih otipal z roko; kdove zakaj je hotel, da bi se ga stvari zapomnile in ga vzljubile. Sam tega ni verjel. Iz otroškega spomina je vedel, da je po dolgi ločitvi čudno in žalostno gledati znani kraj: z njim si še srčno povezan, nepremične stvari pa so te že pozabile in te ne prepoznajo, kot bi brez tebe preživele delavno srečno življenje, ti pa si jim bil tuj, samoten s svojim čutenjem, tako da zdaj stojiš pred njimi kot usmiljenja vredno neznano bitje.

Za lopo je rasel star park. Tam so zdaj postavili mize, napeljali so začasno luč in to in ono okrasili. Direktor inštituta je za danes napovedal večerno proslavo za drugo generacijo sovjetskih ekonomistov in inženirjev. Z dvorišča svoje šole je Nazar Čagatajev odšel v skupne prostore, da bi počival in se preoblekel za zvečer. Legel je na posteljo in nenadejano zaspal – s tistim občutkom nenadnega telesnega ugodja, ki ga čuti le mlad človek.

Pozneje, v temnem večeru, je Čagatajev spet prišel v park ekonomskega inštituta. Oblekel si je svojo čedno sivo obleko, ohranjeno v dolgih študentovskih letih, in se obril pred ročnim dekliškim ogledalom. Vse njegovo imetje je ležalo pod blazino in v omarici pri postelji. Čagatajev, ki je odhajal na večer, se je z obžalovanjem zagledal v notranjo temo svoje omare; kmalu bo pozabil nanjo, vonj po njegovi obleki in telesu bo za večno izpuhtel iz tega lesenega zaboja.

V skupnih prostorih so bivali študentje drugih visokih šol, zato se je Čagatajev odpravil sam. V parku je igral orkester, ki so ga povabili iz kina, mize so bile sestavljene v eno samo dolgo vrsto, nad njimi pa so gorele reflektorske luči, ki so jih električarji obesili na prenosne lestve med drevesi. Gluha poletna noč je visela nad glavami tistih, ki so prišli na svoje

slavje, na svoje zadnje srečanje, vsa lepota te noči se je razodevala v odprtem in toplem prostorju, v tihoti neba in rastlinja.

Igrala je glasba. Mladi ljudje so sedeli za mizami, pripravljeni, da se raztepejo od tod po vsej naokolišnji zemlji in si ustvarijo lastno srečo. Violina goslača je včasih potihnila kakor oddaljen, zamirajoč glas.

Čagatajevu se je zdelo, da se joče človek na drugi strani obzorja – mogoče v tisti nikomur poznani deželi, kjer se je nekoč rodil, kjer zdaj živi ali pa je umrla njegova mati.

»Gulčataj!« je rekel na glas.

»Kaj praviš?« ga je vprašala soseda, tehnologinja.

»Nič, to nič ne pomeni,« je razložil Čagatajev. »Gulčataj je moja mati, gorski cvet. Ljudem dajejo imena, ko so majhni in podobni vsemu lepemu …«

Violina je spet zaigrala, njen glas se ni le žalostil, ampak je tudi vabil – pojdi in se ne vrni, zakaj glasba zmeraj igra ob zmagi, četudi je žalostna.

Kmalu se je začel ples, igranje, običajno proslavljanje mladosti. Čagatajev je opazoval ljudi in nočno naravo; moral bo še dolgo biti tu, morda celo večnost, se otepati trpljenja, delati in biti srečen.

Nasproti Čagatajevu je sedela neznana mlada ženska, z očmi, ki so izžarevale črno lučavo, v modri obleki, segajoči visoko, čisto do brade, kakor pri kaki starki, kar jo je delalo na pogled nerodno in ljubko. Ni plesala, ker jo je bilo sram ali pa ni znala, z zanimanjem je gledala Čagatajeva. Bil ji je všeč njegov temni obraz z ozkimi jasnimi očmi, uperjenimi vanjo z dobroto in mrkobo, njegove široke prsi, ki so skrivale srce s skrivnimi čustvi, in mehka, nemočna usta, ki so se znala jokati

in smejati. Ni tajila svoje naklonjenosti in se je nasmehnila Čagatajevu; z ničimer se ni odzval. Splošna veselost je postajala vse večja. Študenti – ekonomisti, planerji in inženirji – so jemali z miz rože, trgali travo v parku in delali iz vsega skupaj darila za svoje prijateljice ali preprosto kar zasipali njihove goste lase z rastlinjem. Nato so se pojavili konfeti, tudi ti so ohranjali veselost. Ženska, ki je sedela nasproti Čagatajeva, je izginila – zdaj je plesala po stezici v parku, posuta s pisanimi papirčki, in je bila zadovoljna.

Druge ženske, ki so ostale za mizami, so bile prav tako srečne spričo pozornosti svojih prijateljev, spričo narave, ki jih je obdajala, in spričo slutenj o svoji prihodnosti, ki se je po dolžini in upanju zdela enaka nesmrtnosti. Le ena med njimi je bila brez rož in konfetov na glavi; nihče se ni sklanjal k njej s šaljivimi besedami; kislo se je smehljala, da bi bilo videti, kako se udeležuje splošnega praznovanja in ji je tukaj prijetno in veselo. Njene oči pa so bile žalostne in trpeče kakor oči velike delovne živali. Včasih se je plaho ozrla naokoli, in ko se je prepričala, da je nihče ne potrebuje, je naglo pobirala raztresene rože po sosednjih mizah in lepe papirčke in jih neopazno spravljala. Čagatajev je le tu pa tam videl, kaj počne, pa tega ni razumel; presedalo mu je že dolgo in ves čas enako proslavljanje, pripravljal se je, da bo odšel. Ženska, ki je pobirala rože, ki so padle z drugih ljudi, je prav tako nekam odšla – večerni čas je minil, zvezde so postale velike, začenjala se je noč. Čagatajev je vstal od mize in pozdravil najbližje sotovariše – ne bojo se videli tako kmalu.

Stopil je mimo dreves in opazil žensko s konjskim obrazom, ki se je skrila v senco; ona ga ni videla, zdaj si je vstavljala v lase rože in trakove, potem pa je stopila spod dreves spet do razsvetljene mize. Čagatajev se je takoj vrnil: hotel

je nemudoma prevrniti mize, podreti drevesa in pretrgati to uživanje, spričo katerega kapljejo usmiljenja vredne solze, toda ženska je bila zdaj srečna, nasmejana, z vrtnico v temnih laseh, četudi so bile njene oči objokane. Ostal je v parku; stopil je k nji in se seznanil z njo; bila je diplomantka kemijskega inštituta. Povabil jo je na ples, čeprav sam ni znal plesati, ona pa je izvrstno plesala in ga je vodila po taktih glasbe, kot je bilo treba. Oči so se ji hitro posušile, obraz se je zvedril, telo, vajeno divje plahosti, se je zdaj zaupljivo stiskalo k njemu, polno poznega devištva, dišeče po dobri toplini kakor kruh. Čagatajev se je radostil z njo, zasanjanost in sreča sta puhteli iz te tuje ženske, s katero se verjetno ne bo več srečal; tako pogosto živimo skupaj z neopazno blaženostjo.

Srečanje in veseljačenje je trajalo do jutranje zore na nebu; potem se je park izpraznil, ostale so le mrtve potrebščine, vsi so se razšli. Čagatajev in njegova nova prijateljica Vera sta jo mahnila po Moskvi, razsvetljeni od svitanja. Tujezemski Čagatajev je imel rad to mesto kakor očetnjavo, bil je hvaležen, da je lahko dolgo živel tu, spoznaval znanje in pojedel veliko kruha brez očitkov. Pogledal je sopotnico – njen obraz je postal lep od vzhajajočega sonca v daljavi.

Minilo je nekaj časa, nebo je postalo visoko in čisto, močno sonce je brez prestanka pošiljalo na zemljo svojo dobroto – svetlobo. Vera je hodila molče. Čagatajev se je poredko zazrl vanjo in se čudil, zakaj se vsem zdi grda, čeprav celo njen skromni molk spominja na molčeče trave, na zvestobo vsakdanjega prijatelja. Samo od daleč jo lahko sovražiš, ji nasprotuješ in si ravnodušen do človeka. Ko je zdaj od blizu videl gube utrujenosti na njenih licih, izraz na obrazu, ki je skrival njene želje, oči, zavarovane pod vekami, napete ustnice – vse to skrivnostno navdušenje te ženske, skrito v njeni

živi snovnosti, vse dobro in močno stvarstvo njenega telesa, je zgubljal pogum od nežnosti do nje in ji ne bi mogel storiti prav nič, celo sram ga je bilo pomisliti na to, ali je lepa ali ni.

»Utrujena sem, saj nisva nič spala,« je rekla Vera. »Posloviva se.«

»Je že dobro,« je odvrnil Čagatajev, »kmalu bom odšel, bodiva še malo skupaj.«

Šla sta še malo naprej, po dolgih ulicah, in se nekje ustavila.

»Tukaj živim,« je pokazala Vera veliko novo bivališče.

»Pojdiva k vam. Vi se boste ulegli, jaz pa bom posedel pri vas in potem šel.«

Vera je zbegano stala.

»No, prav,« je rekla in odpeljala gosta k sebi.

Imela je veliko sobo z navadnim dekliškim pohištvom, a ta soba je bila nekam žalostna, zastrta z zavesami, dolgočasna in malone prazna.

Vera je slekla poletni plašč in Čagatajev je opazil, da je bolj polna, kot se je zdelo. Potem je začela stikati po svojih gospodinjskih kotičkih, da bi dala gostu kaj za jesti, Čagatajev pa se je zagledal v starinsko dvojno sliko, ki je visela nad dekletovo posteljo. Slika je kazala umišljijo, ko naj bi bila zemlja še ploščata, nebo pa tik nad njo. Neki velik človek je stal na zemlji, z glavo je naredil luknjo v nebesni svod in se do ramen stegoval na drugo stran neba, v neznansko brezkončje tistega časa, ter strmel ven. Vendar je tako dolgo gledal v neznano, tuje prostranstvo, da je pozabil na svoje telo, ki je ostalo na spodnji strani običajnega neba. Na drugi polovici slike je bil isti prizor, vendar drugačen položaj. Človekov trup se je stanjšal, postal bolj suh in je prejkone umrl, odmrla glava pa

se je zakotalila na oni svet – po zunanjem površju neba, podobnega plehnati skodeli – glava iskalca nove neskončnosti, kjer v resnici ni več konca in od koder ni vrnitve na borno, plosko površje zemlje.

A Čagatajevu zdaj, kakor bolniku, ni bilo nič neljubo in nezanimivo. S plahim srcem je objel Vero, ki se je sklanjala ob njem nad svojimi gospodinjskimi opravki, in jo prižel k sebi močno in previdno, kot bi se želel kar najtesneje stisniti obnjo, da bi se ogrel in pomiril. Vera ga je takoj razumela in se ni odmaknila. Zravnala se je, mu potisnila glavo pod svojo in začela božati njegove ostre črne lase, sama pa je gledala stran, odvračala obraz, pa vendar so njene solze tu pa tam padle na glavo Čagatajeva in se sušile na njej. Vera je neslišno jokala, le solze so ji tekle iz oči, ne da bi se ji spremenil izraz na obrazu, ne da bi hlipala. Čagatajev jo je slišal, vendar se ni menil za to, kar se dogaja, zdaj ni mogel nikomur pomagati.

»Noseča sem,« je rekla Vera.

»Pa kaj,« je odvrnil Čagatajev, vse ji je odpustil, pogumnega srca, kakor obsojenec na smrt.

»Ne!« je bridko govorila Vera in se pokrivala s koncem rokava, da bi si posušila solze in skrila grdi obraz, ki se ga je spominjala celo v spanju. »Ne. Nič ne morem.«

Čagatajev jo je pustil. Ni mu bilo treba na vsak način tešiti divje naslade ob Veri, da bi bil srečen. Dovolj je bilo biti skupaj z njo, držati njeno roko in jo vprašati, zakaj joka – zaradi bridkosti ali ponižanja.

»Pred kratkim mi je umrl mož,« je dejala Vera. »Saj veste, kako težko je pozabiti mrtvega. In ko se rodi otrok, ne bo videl očeta, sama mama pa mu bo premalo … A ni res, premalo?«

»Premalo,« se je strinjal Čagatajev. »Zdaj bom jaz njegov oče.«

Objel jo je, in zaspala sta ob svetlem dnevu, in hrum gradeče se Moskve, vrtanje zemlje, prepiri prebivalcev v uličnem prometu – vse je utihnilo v njunih ušesih; z rokami sta držala le drug drugega, vsakdo je slišal v spanju votlo, mirno dihanje drugega.

Zvečer, malo pred koncem službe v ustanovah, sta se poročila na bližnjem matičnem uradu. Stala sta med dvema šopkoma rož; vodja urada jima je v kratkem nagovoru čestital, predlagal, da se poljubita v znamenje vseživljenjske zvestobe in jima nasvetoval veliko otrok, da bi se revolucionarni rod razmnožil za vse večne čase. Čagatajev je dvakrat poljubil Vero in se prijateljsko rokoval z matičarjem, tuhtajoč, kako lepo bi bilo, če bi tudi on poljubil Vero, ne pa se zadovoljil le s službenimi dolžnostmi.

Odtlej je Čagatajev vsak dan zvečer prihajal na obisk k Veri, ki ga je že čakala in se veselila njegovega prihoda. Takoj sta se začela objemati, pri čemer je Čagatajev ravnal z Vero skrajno previdno, varujoč v njej otroka umrlega očeta. Potem sta se šla sprehajat, kakor navadno ljudje, pod roko po ulici, z zanimanjem sta si ogledovala izložbe, kot bi se pripravljala na velik nakup, gledala v nebo, kjer se je dogajalo vse po svoje, nista spregledala prav nič od nenehno tekočih dogodkov okoli njiju, kot bi bilo srce v ljubezni tako težko, da ga je treba ves čas razveseljevati z drobnjarijami in bi tako pozabilo na svoje delovanje.

Čagatajev pa še ni bil pravi Verin mož, ves čas je zavračala, da bi živel z njo – nežno in strahoma, da ga ne bi užalila in se mu ne bi predala. Kot da se je bala v strasti pogubiti svojo bedno uteho, ki se je pojavila nepričakovano in čudno; ali

pa je le zvijačila, preračunljivo in s pametjo, hoteč ohraniti v svojem možu večno toplino, od katere bi se sama dolgo in zaupljivo grela. A Čagatajev ni mogel kazati svojih čustev do Vere zgolj z duhovno in kruto navezanostjo, kmalu se je zjokal ob njej, ko je ležala na postelji, na pogled nemočna, vendar nasmehljana in nepremagljiva.

Ni znal prenašati moči svojega življenja, poznal je lastno nedolžnost in dobroto, zato ga je žalila tuja nedostopnost, zgubljal je pamet in razsodnost. Še kot otrok je prav tako cepetal z bosimi nogami po zemlji, jokal ko dež od neutolažljive ihte in žugal mimoidočim, kadar je videl hrano za debelim steklom in je ni mogel nemudoma pojesti.

Duša, ki išče srečo

Andrej Platonov (pr. i. Andrej Platonovič Klimentov, 1899–1951) sodi v sam vrh ruske književnosti pred drugo svetovno vojno. Začel je kot pesnik (prva zbirka 1922), nadaljeval kot prozaist, literarni kritik in esejist (prva zbirka proze *Jepifanske zapornice* 1927). V letih 1927–28 je napisal svoje glavno delo, roman *Čevengur* (obj. šele 1972 v Parizu, v Moskvi 1988), v 30. letih pa poglavitne povesti in novele (*Gradbena jama* 1930–31, *Morje mladosti* 1931–32). Po letu 1929 je bil nenehno kritiziran kot pisatelj, neskladen s sovjetsko socialistično stvarnostjo, po uvedbi socialističnega realizma 1934 sploh ni mogel več objavljati, četudi je nenehno pisal, tako da je 1951 umrl v bedi, preživljajoč se kot hišnik. Večina njegovih del je bila objavljena po smrti, nekatera še danes niso izšla.

Platonov je v letih 1933–35 napisal povest oz. kratki roman *Džan*; v odlomkih je bil natisnjen 1938 in 1947, v skrajšani obliki posmrtno 1964. Delo je nastalo v času pisateljeve zrelosti, ko je ustvaril svoje prozne vrhunce, vendar jih ni mogel objaviti. Temelji na življenjski izkušnji samega pisatelja, ki je leta 1933, še pred I. kongresom sovjetskih pisateljev (1934), s pisateljsko brigado odpotoval v Turkmenijo; na podlagi pisateljskih izkušenj naj bi izšel zbornik ob desetletnici Turkmenije. Zamisel je bila del širšega načrta, ki je nastal na pobudo Maksima Gorkega: pisatelji naj bi umetniško popisali nastajanje narodov v okviru sovjetske države, torej formiranje sovjetskih socialističnih republik iz plemen in ljudstev, živečih v divji naravi, zgolj s svojim življenjem

in lastno dušo. Potovanje je pomenilo za Platonova delno pisateljsko rehabilitacijo po dolgoletnih napadih proletarskih pisateljev (rapovcev), saj je bila njihova zveza po partijski direktivi leta 1932 razpuščena in ukinjena.

Pripoved govori o ljudstvu Džan, ki blodi po turkmenskih stepah in puščavah in išče svojo »domovino«. Iz Moskve pošljejo v Turkmenijo mladega, pravkar diplomiranega ekonomista in komunističnega zanesenjaka Nazarja Čagatajeva, »da bi naučil malo ljudstvo socializma«, mu pomagal »ustvariti srečen svet blaženosti«, v katerem ne bo več »nesreče«, ne bo več »brezočetovstva« in »vsesplošne pozabljenosti«. Čagatajev (njegovo ime, Nazar, mdr. pomeni tudi ‚božji poslanec') mora torej v puščavi prebuditi »dušo, ki išče srečo«, sirotne ljudi pa kot pastir in prerok popeljati v zemeljski raj. Med tavanjem po pusti pokrajini glavni junak skupaj s pripadniki plemena nazadnje pride do plodne doline Ust-Urt, davne domovine ljudstva Džan; a ljudje se razbežijo na razne konce. Nazadnje jih po vseh mogočih peripetijah najde in spet pripelje nazaj v Ust-Urt, sam pa se z deklico Ajdim, siroto brez staršev, vrne v Moskvo. Ljudstvo Džan naj živi in se razvija samo, z lastnimi silami naj zgradi socialistično domovino, najde svoj izgubljeni raj; morda mu bo kdaj pri tem pomagala tudi Ajdim.

Platonova v *Džanu* ne zanima etnografija Turkmenije oz. eksotika Srednje Azije. Puščava je resda prikazana kot planjava peska, peščeni ocean z redkimi grmi in drevesi, z neznosno pripeko in vetrovi, ki raznašajo po pokrajini kotaleče se grme, z redkimi vodnjaki in trstikovjem ob reki Amu Darji, z razvalinami starih naselbin – vendar je to slejkoprej pokopališče starih ljudstev in civilizacij, prizorišče mitoloških bojev, kjer so se spopadali duhovi svetlobe z božanstvi zla. Puščava je barvit zaprt svet, nekak nadorganizem, ki ima svojo posebno

vidno in slušno orkestracijo, svoje konkretnosti, ki jih vidimo šele od blizu – vendar je tudi simbolna abstraktna podoba starodavne zgodovine in ljudskih legend. Puščava je torej realistično, vendar s fantastičnimi nadrobnostmi podloženo ozadje za prikaz eksistencialnega položaja človeka – v našem primeru tudi celotnega ljudstva –, ki vegetira med življenjem in smrtjo: je »hkrati živ, ker njegov organizem deluje, in mrtev, ker je nesvoboden,« piše Mihail Geller. Ljudstvo Džan živi kot somnambulno, v nekakšni nirvani (zanimivost: beseda džan naj bi bila v sorodstvu z japonsko besedo zen oz. kitajsko čan).

Obenem z ozaveščanjem ljudstva pa se tudi glavni junak Čagatajev izgrajuje sam: z obujanjem »duše ljudstva« išče tudi svojo lastno identiteto, svojo človeško dušo, ki jo je izgubil z zgodnjo ločitvijo od matere Gulčataj (Turkmenke, očeta, ruskega vojaka, sploh ne pozna), ko je moral zapustiti dom. S tem Platonov nadaljuje lastno literarno tradicijo, obnavlja snov in tematiko svojih drugih del, mdr. *Čevengurja*; tudi tam npr. srečujemo lačne in umirajoče brezdomovinske ljudi, ki iščejo boljšo prihodnost v času komunizma, »žarptico socializma«. Veliko je tudi podobnosti s povestjo *Gradbena jama*, v kateri gre za »zidanje stavbe svetle prihodnosti«. Gre za izgradnjo sveta, ki bo počlovečil človeka (Platonov vidi največ človeškega v proletarcih in otrocih) s pomočjo resnice in sreče, tako da bo nastal »komunizem življenja«. V tem smislu je povest v resnici posplošen prikaz človeškega trpljenja in iskanje humanističnega bistva socializma, kot *Džan* razlagajo nekateri raziskovalci. Oziroma kolektivni »razvojni roman«, tj. zgodba o duhovni preobrazbi glavnega junaka, ki simbolizira lastno ljudstvo.

Seveda je ta zgodba povezana tudi z iskanjem izgubljenega očeta v specifičnih razmerah zgodnje sovjetske družbe: Čagatajev išče svoj narod in njegovo dušo po nalogu komunistične partije, v imenu nadomestnega očeta, Lenina in njegovih naslednikov. Nazar Čagatajev, razpet med čustvi in mislijo, med pozabo in spominom, med življenjem in smrtjo, med Moskvo in Azijo, si v iskanju ljudstva Džan povrne tudi lastno enovitost in identitetno trdnost, ko najde novega očeta (Stalina) in novo mater (Domovino, Dušo). Iz otroka narave (Puščave) odraste v moškega, ki je s pokojno Vero in njeno hčerjo Ksenjo v Moskvi združil moško in žensko načelo, Evropo in Azijo. Kot piše Natalja Bragina, je Čagatajev oče ljudstva, ki nadomešča vrhovnega očeta (Stalina), Vera pa je nadomestna mati v novem svetu Moskve, kamor se Čagatajev vrne v končni, daljši verziji povesti *Džan* (z 20 poglavji).

Džan je primer zgodnje eksistencialistične proze, ki v obdobju socrealizma ni mogla priti med bralce. Naloga glavnega junaka je premagati odtujenost človeka od sveta, spremeniti ljudi (ljudstvo Džan) iz naravnega objekta v družbeni subjekt. Kot pravi kritik Lev Anninski, je v ozadju pripovedi grški mit o Prometeju, združen z »azijskim mitom o ljudstvu, ki skozi puščavo potuje v obljubljeno deželo«. Kot vemo, gre v mitu o Prometeju za titana, ki je ustvaril človeka iz gline in ljudem prinesel ogenj, zato pa ga je Zevs kaznoval, tako da ga je prikoval na skalo, kjer mu je orel kljuval jetra. Podobnost z Nazarjem Čagatajevom je ključna, saj tudi ta skuša iz neosveščenega ljudstva Džan ustvariti narod, ki je našel svojo dušo; tudi Čagatajeva na poti k cilju v puščavi napadajo in kljuvajo orli, tako da komajda preživi (ta simbolni spopad je vrhunec povesti, postavljen v 11. poglavje, na sredino povesti). Tako se v novejših interpretacijah dela Čagatajev spremeni v novega Kristusa, ki z mrtvimi orli nahrani ljudstvo in ga pripravi za

Andrej Platonov

DŽAN

Naslov izvirnika: Джан

© za slovensko izdajo: Družina d.o.o., 2024

Prva izdaja

Prevod in spremna beseda: Drago Bajt
Uredila: Lara Vurnik
Jezikovni pregled: Mojca Pipan
Korektura: Lejla Križanič Krk
Oblikovanje in grafična priprava: Marko Hrovat, D-tisk Grosuplje
Naslovnica: freepik.com
Izdala in založila: Družina d.o.o.
Za založbo: Tone Rode
Naklada: 500 izvodov
Tiskano v Sloveniji
Ljubljana 2024

Knjižno delo je izšlo v okviru knjižnega programa, ki ga sofinancira
Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.1-31

PLATONOV, Andrej Platonovič, 1889-1951
Džan / Andrej Platonov ; prevedel Drago Bajt ; [spremna beseda Drago Bajt]. - 1. izd. - Ljubljana : Družina, 2024

Prevod dela: Džan
ISBN 978-961-04-1128-4
COBISS.SI-ID 206419203

Mladega ekonomista Nazarja Čagatajeva iz Moskve pošljejo v Turkmenijo na pomoč njegovemu izčrpanemu, brezciljno tavajočemu nomadskemu ljudstvu Džan. Tako se znajde v arhetipski vlogi, saj »mora v puščavi prebuditi 'dušo, ki išče srečo', sirotne ljudi pa kot pastir in prerok popeljati v zemeljski raj« (iz spremne besede Draga Bajta).

Andrej Platonov (1899–1951) sodi v vrh ruske književnosti pred drugo svetovno vojno. Ker njegovo pisanje ni ustrezalo zahtevam socialističnega realizma, je večina del izšla posthumno. Džan je četrti knjižni prevod Platonova v slovenščino.

ZALOŽBA DRUŽINA

9 789610 411284

24,90 EUR